

Nederland - Duitsland: 'Alles ist vorbei'

De invloed van voetbal op het Duitslandbeeld in Nederland

Achtergrond - 9 september 2013

Angstgegner, [Schwalbe](#), Jetzt geht's los! Het imago van Duitsland in Nederland valt niet los te zien van voetbal. Zo waren de verhoudingen tussen beide landen na de verloren WK-finale van 1974 slechter dan daarvoor. Ook het verbeterde Duitslandbeeld in Nederland nu gaat gepaard met een veranderde voetbalcultuur in Duitsland.

1990 was achteraf gezien het dieptepunt. Na de [verloren WK-finale van 1974](#) was er frustratie, ja. En dat de Nederlands-Duitse relatie beter kon, bleek ook toen Bayern München Johan Crujff bij diens afscheidswedstrijd in 1978 met 8-0 vernederde. Geen wonder dat de Telegraaf na de Nederlandse winst op het EK in 1988 'Eindelijk wraak!' kopte.

Maar in plaats van dat er een einde aan kwam, werd de rivaliteit na 1988 alleen maar sterker. Nederland was voor Duitsland nooit een speciale tegenstander. [Dat veranderde](#) door de Nederlandse reacties na dat EK. In 1990 onttaarde het onderlinge duel in een ordinaire vechtpartij, met twee rode kaarten en een beschamende actie van Frank Rijkaard die Rudi Völler in zijn nek spuugde.

Bewondering

Deze ijkpunten in de onderlinge confrontatie worden bij elke nieuwe interland tussen Nederland en Duitsland weer opgerakeld. Maar het zegt wel wat dat er sindsdien geen iconische jaartallen zijn bijgekomen. De beladenheid ebde in de jaren daarna weer langzaam weg. Wie kan zich een Nederlands-Duitse confrontatie herinneren die zich met 1974, 1988 of 1990 kan meten? Toch hebben de landen sindsdien nog tien keer [tegen elkaar gespeeld](#). Met een harmonische balans. Elk land won drie wedstrijden, vier eindigden in een gelijkspel.

Zeker na de eeuwwisseling is de haat en nijd langzaamaan omgeslagen in bewondering. Rudi Völler – ja, dezelfde – dwong ineens respect af door als trainer tweede te worden op het WK van 2002 met een ploeg waarvoor niemand iets gaf en door een jaar later [voor lopende camera tekeer te gaan](#) tegen de kritiek van de vaderlandse sportpers: "So einen Scheiss, den kann ich nicht mehr hören".

Met Völlers opvolger Jürgen Klinsmann veranderde bovendien de Duitse speelstijl. Het Duitse elftal stond toch altijd vooral bekend om zijn fysieke superioriteit.

Betonnen kerels die tot en met de laatste speelminuut van geen wijken wisten. Mooi was het niet, succesvol des te meer. Frustrerend om van te verliezen. Onder [Klinsmann begon het Duitse nationale elftal mooier te voetballen](#).

Bundesliga

Tijdens het WK van 2006 in Duitsland juichten Nederlanders – mede door de eigen vroege uitschakeling – plotseling mee met het gastland. Duitsland reikte met fris en jeugdig voetbal tot aan de halve finale. Wat de sympathie nog versterkte: de feestelijke sfeer in Duitsland, waar de fans vrolijk en [onbekommerd met vlaggen zwaaiden](#), zongen en dansten. Dat kan het Oranjelegioen wel waarderen.

Tegelijkertijd werd de Duitse competitie ontdekt door Nederlandse voetballers. In het kielzog van Makaay bij Bayern München en Van der Vaart bij HSV vertrokken sinds de eeuwwisseling steeds meer Nederlandse voetballers naar de Bundesliga. Daarmee groeide ook de Nederlandse publieke belangstelling voor de sterke competitie in Duitsland.

Dat straalt weer af op het Nederlandse Duitslandbeeld, zoals [NOS-correspondent Tim de Wit dit voorjaar uitlegde](#) aan Duitslandweb : “Het imago van de Bundesliga is in Nederland enorm verbeterd. Duitsland speelt mooi voetbal, de clubs zijn financieel gezond, de stadions zitten vol. De Nederlandse voetballers in de Bundesliga zijn ontzettend enthousiast over Duitsland.” Andersom krijgen die voetballers heel veel waardering in Duitsland. “Dat vinden we in Nederland weer mooi.”

Ingebakken

Duitsland-kenner Friso Wielenga ontkracht in zijn klassieker over de Duits-Nederlandse betrekkingen ‘Van vijand naar partner’ dat ‘1988’ een afrekening was met het verleden. Hij betoogt dat de triomfantelijke uitbundigheid waarmee de overwinning werd gevierd minder met de geschiedenis te maken had dan met een gevoel dat David eindelijk van Goliath won. “Hoe een klein land groot kan zijn”, zong André Hazes in het officieuze volkslied uit die tijd.

Duitslandweb interviewde voorafgaand aan het WK voetbal 2012 een [Amsterdamse schoolklas over het Duitse voetbal](#). De scholieren lijken Wielenga’s opvatting te bevestigen. 1974? 1988? Toen waren deze leerlingen nog niet eens geboren. Maar de rivaliteit lijkt ingebakken. Zoals een jongen het verwoordt: “Ze zijn wel sympathiek, maar ze irriteren me ook.”

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2984/nederland-duitsland-alles-ist-vorbei>